

УДК 811. 133. 1: 81'367.7

ББК 81.2.Фр

КОНТИНУУМ ПЕРИФРАЗУВАННЯ – СИНТАКСИЧНА СИНОНІМІЯ В ДИХОТОМІЇ МОВА – МОВЛЕННЯ (на матеріалі сучасної французької художньої прози)

ЛЕПЕТЮХА А.В.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

У статті досліджено синтаксичну синонімію як один із видів перифразування в дихотомії мова-мовлення та теорії ментального кінетизму. З'ясовано, що в процесі трансформації в мові породжуються однобазові (з одним термінальним ланцюжком) та двобазові (з двома та більше термінальними ланцюжками) синонімічні перифрази стрижневої (первинної) синтагми або пропозиції, що актуалізуються в мовленні у вигляді ко(н)текстуально преференціальних опцій. На основі синтактико-семантичної валентності лексичних складників синонімічних конструкцій визначено головні лексеми кожної опції, які разом з периферійними лексичними компонентами формують певні моделі синонімічних дериваційних дерев (номінальних, вербальних, ад'єктивних тощо). У результаті дослідження реконструйовано віртуальні термінальні ланцюжки мовленнєвих інновацій-синонімічних структур та встановлено ієрархічні та горизонтальні семантико-синтаксичні зв'язки між ними у функціонально-семантичному просторі синтаксичної синонімії.

Ключові слова: перифразування, синтаксична синонімія, преференціальна опція, стрижнева структура, мовленнєва інновація, головна лексема.

This paper is dedicated to the studies of syntactical synonymy as one of kinds of periphrasing in the dichotomy language/ discourse and theory of mental kinetism. It is established that in the process of transformation in language are formed the one basic (with one terminal chain) and two basic (with two or more terminal chains) synonymic periphrases of pivotal (primary) syntagm or proposition, that are actualized in discourse in the form of co(n)textually preferential options. On the bases of syntactical and semantic valence of elements of synonymic constructions are defined the key lexemes of each option which form with peripheral lexical components certain models of synonymic derivational trees (nominal, verbal, adjectival etc.). As the result of studies the virtual terminal chains of discourse innovations-synonymic structures are reconstructed and the hierarchical and horizontal semantic and syntactical relations between them are established in the functional-semantic field of syntactical synonymy.

Key words: paraphrasing, syntactical synonymy, preferential option, pivotal structure, discourse innovation, key lexeme.

Важливим критерієм дослідження синонімічних перетворень одних моно- та поліпредикативних конструкцій в інші, семантично близькі, побудови є їхня здатність до перифразування, тобто до синонімічних замінів (реалізацій різних синтаксичних опцій). Трансформаційність синтаксичних конструкцій становить основний показник їхньої синонімічності.

Метою статті є вивчення синтагматичних та пропозиціональних синонімічних трансформацій як одного з видів перифразування в дихотомії мова-мовлення у просторі кінетизму (руху) думки.

Предметом дослідження є синтагматична синтаксична синонімія в моно- та поліпредикативних висловленнях.

Матеріалом статті слугували шість прикладів моно- та поліпредикативних висловлень з синтаксичною синонімією сучасної французької художньої прози.

Актуальність статті визначається відсутністю в сучасному вітчизняному та закордонному мовознавстві досліджень із синтаксичної синонімії на рівні синтагми та моно- і поліпредикативних висловлень в аспекті теорії ментального кінетизму з урахуванням континууму мова – мовлення.

Ідея трансформаційних перетворень як засобу побудови синонімічних конструкцій зародилася у межах трансформаційної, або генеративної, граматики, засновниками якої були американські вчені Н. Хомський і З. Харріс. На думку Н. Хомського, у граматиці можливі трансформаційні операції, які застосовують до висловлення як до єдиного цілого. У процесі трансформації відбувається побудова або генерування на основі ядерних (елементарних) простих, декларативних, активних, номінальних фраз нескінченної кількості граматично правильних, але не обов'язково синонімічних речень (у нашому дослідженні з позиції дихотомії мова/мовлення розрізняємо пропозицію – віртуальну (системну) одиницю і висловлення – актуалізовану пропозицію). У його концепції мова становить механізм, який містить трансформаційний субкомпонент, здатний породжувати складні поверхневі синтаксичні структури. Трансформації підлягає уся послідовність компонентів речення, яке перифразується шляхом видалення, додавання або зсуву деяких з них [18, с. 413]. З. Харріс розумів під трансформацією таке перетворення одного речення в інше, при якому похідне речення відповідає вихідному за набором лексем і є еквівалентним йому за смислом [17, с. 528–529].

Чеський лінгвіст М. Кубік, розвиваючи ідею З. Харріса про смислову еквівалентність речень (пропозицій), які перебувають у трансформаційних відношеннях, вказує на появу смислового “зсуву” при трансформації: “кожна трансформація супроводжується більш-менш помітним зсувом у значенні. При кожній трансформації зберігається одне інваріантне значення, спільне з вихідною конструкцією (ядерним реченням)”, “змінюються форми слів речення, що трансформуються, семантико-синтаксичні відношення між словами, але при цьому зберігаються лексичні корні слів і тим самим лексична база усієї конструкції” [5, с. 10]. І.Б. Долініна також відзначає постійність “змістовних зсувів” при зміні позиції складових частин синтаксичної структури [3, с. 91]. Отже, “конструктивність речення розуміється як здатність специфічної схеми розгортання думки актуалізувати синтагматичну функцію мовлення і зробити свій внесок у змістовий план усього речення” [16, с. 60]. За допомогою трансформаційного синтезу відбувається систематизація різноструктурних синтаксичних одиниць, що мають загальні характеристики, тоді як трансформаційний аналіз забезпечує класифікацію однотипних синтаксичних структур, або дистрибутивних формул, які припускають певну кількість похідних структур, тобто трансформів, у мовленні.

Важливим видається положення про те, що для кожної трансформації можливо встановити “зворотне” перетворення, тобто будь-яке висловлення, яким би складним воно не було, може зводитися до ядерного (віртуального) речення (або речень) за допомогою зворотних трансформацій [1, с. 187].

Категорію зворотності синтаксичних одиниць неоднозначно трактують у лінгвістиці. Під зворотністю мають на увазі: а) можливість перекомпонування двох простих висловлень у межах складного, що вказує на сурядний зв'язок між ними; неможливість такого перекомпонування свідчить про підрядний зв'язок [10, с. 381]; б) конвертування напряму відношень у висловленні [9, с. 102; 14, с. 176]; в) здатність синтаксичних одиниць до внутрішньомодельних (переставлення частин висловлень, при цьому синтаксична модель висловлення зберігається) та міжмодельних (перетворення одного типу висловлення в інший, синонімічний йому тип) трансформацій [4, с. 5].

У лінгвістиці кінця ХХ-го – початку ХХІ-го століть трансформація розглядається як системний (мовний) комбінаторний процес, який актуалізується у мовленні. К. Фук визначає перифразування як тип свідомої діяльності суб'єкта мовлення з “перекодування” вихідного повідомлення у повідомлення формально ідентичне, з погляду суб'єкта, у даній мовленнєвій ситуації [21, с. 131]. У процесі трансформації інваріантні моделі реалізуються в утвореннях,

конгруентних їм структурно і семантично, у яких, залежно від комунікативної ситуації, ті чи інші компоненти можуть розгортатися або згортатися, експлікуватися або імплікуватися. У результаті трансформації, яка здійснюється завдяки “перифрастичній креативності” [22, с. 47] у мові, утворюється мовленнєва структура, пов’язана з інваріантом законами трансформації, що становить ізофункціональну дискурсивну реалізацію синтаксичного інваріанта [8, с. 23]. Д. Лайонз говорить про формування термінальних ланцюжків у процесі трансформації синтаксичних конструкцій [7, с. 280]. На думку вченого, синтаксичні структури поділяються на висловлення з одним термінальним ланцюжком та побудови з комбінацією двох або більшої кількості трансформаційних термінальних ланцюжків (завдяки операціям послідовного зчеплення ланцюжків). Висловлення першого типу є сингулярними, або однобазовими, трансформами (наприклад, трансформація активного стану дієслова у пасивний); висловлення другого типу – двобазовими трансформами. Комбіновані трансформації реалізуються відношеннями включення та поєднання. Структура, яка включається, становить трансформ термінальних ланцюжків, що функціонує як складник висловлення. Серед таких конструкцій вчений виділяє різні номіналізації [там само, с. 281]. Під час трансформаційного поєднання кількох висловлень в одне обидві (або більше) поєднані структури зберігають їхній статус висловлення усередині “більшого” висловлення (наприклад, висловлення, що поєднує два (або більше) сурядних несаможітних висловлень, пов’язаних сполучником(ами) сурядності).

Монопредикативні висловлення (далі – МПВ) з синтаксичною синонімією (далі – СС) становлять одно- та двобазові структури першого типу (з відношеннями включення), поліпредикативні висловлення (далі – ППВ) – одно- та двобазові побудови з відношеннями включення та поєднання. Вони актуалізуються у вигляді однієї з синтаксичних опцій (преференціальної структури) стрижневої (системної) конструкції у результаті трансформації віртуальних синонімічних синтагм та пропозицій.

Систему засобів, які конкретний суб’єкт мовлення використовує для перифразування, складно класифікувати, оскільки на цей процес впливає велика кількість факторів: конкретна комунікативна ситуація, інтенція комуніканта, картина світу, виявлення схожості між явищами світу. Отже, реалізація мовно-мовленнєвих інновацій має суб’єктивний, творчий характер. Метою перифразування є уточнення смислу, непряме найменування об’єкта, вираження оцінного значення тощо, залежно від комунікативної стратегії мовця [6, с. 80].

Таким чином, доцільно інтерпретувати перифразування як когнітивно-комунікативний процес, що відповідає за створення нових зв’язків між явищами у свідомості мовця і забезпечує точність передавання думки співрозмовнику. Перифрази, які становлять результат процесу трансформації, оскільки “здатність до трансформування є засобом фіксації перифрастичного смислу” [11, с. 169], “сприяють виявленню значень, але не роздумам та обробці існуючої задалегідь інформації” [24, с. 10].

На осі оперативного часу породження синонімічних висловлень у процесі трансформації системного денотативного ядра (стрижневої структури) СС формуються два типи синонімічних структур: однобазові (з одним трансформаційним термінальним ланцюжком) та двобазові (з двома та більше трансформаційними ланцюжками). Ініціальна синтагма такого ППВ: (1) *Avant de m’endormir, j’accomplis enfin un geste révolutionnaire: je retire ma montre.* (F. Beigbeder) становить однобазову мовно-мовленнєву інновацію-результат трансформації одного термінального ланцюжка: *avant que je m’endorme* → *avant de m’endormir*. З іншого боку, синонімічна синтагма ППВ (2) *Passé les premiers contreforts des plateaux les tours semblent un sujet tabou.* (Ch. Léourier) є двобазовою структурою, оскільки процес трансформації денотативного ядра-пропозиції відбувається приблизно так: *quand / lorsque les premiers contreforts sont passés* → *les premiers contreforts étant passés* → *les premiers contreforts passés* → *passé les premiers contreforts*.

При аналізі моно- та поліпредикативних трансформів важливо враховувати, що 1) суб’єкт мовлення актуалізує найбільш пертинентний синонімічний трансформ (преференціальну

структуру) з низки термінальних ланцюжків у певній комунікативній ситуації згідно зі своїм ідіостилем, креативними здібностями та прагматичним плануванням розповіді; 2) побудова термінальних ланцюжків у системі є цілком умовною і становить варіативний складник реалізації мовленнєвих інновацій, оскільки видається неможливим передбачити напрям руху думки суб'єкта мовлення, а також напрям трансформаційних процесів, що відбуваються у його свідомості. Отже, з одного боку, “неможливо визначити абсолютний “поріг порушення відповідності” для синонімічних слів та висловлень” [23, с. 364]. З іншого боку, семантико-прагматичні та синтаксичні особливості результативної побудови дають можливість приблизно реконструювати етапи перифразування стрижневої структури. Оскільки мовна система є абстрактним поняттям, для того, щоб представити її структуру, необхідно уявно її феноменологічно реконструювати. Початком такої реконструкції є безпосереднє спостереження видимих фактів – фактів мовлення “через їх узагальнення до розумових структур, що лежать за ними та являють собою реальність невидиму, (...) реальність ментальну” [12, с. 15]. Таким чином, за вихідну, доступну для спостереження приймається результативна частина каузації (породження) та трансформування мовно-мовленнєвих знаків.

Зокрема, видається можливим тільки приблизно визначити кількість термінальних ланцюжків у прикладі (3) *Etant plus grands, ils avaient une plus large surface d'épiderme exposée au froid.* (В. Werber), оскільки цей трансформ може бути результатом одного термінального ланцюжка: *comme ils étaient plus grands* або *ils étaient plus grands, donc...* → *étant plus grands* або двох ланцюжків: *ils étaient plus grands, donc...* або *comme ils étaient plus grands* → *plus grands* → *étant plus grands*, залежно від ко(н)текстуального оточення і креативних здібностей мовця.

Як зазначалося вище, перифраза становить актуалізований (мовленнєвий) результат процесу мовної трансформації, у тому числі синонімічної. Дві синтагми можуть вважатися синонімічними, якщо при заміщенні однієї синтагми іншою “отримуємо нове висловлення зі схожою семантикою, тобто приблизну перифразу” [28, с. 122]. Цей факт наштовхує деяких учених на думку, що будь-яка перифраза є еквівалентною синонімією. Французький учений П. Шародо так визначає перифразу (реформулювання): “перифраза становить репризу певної данності з використанням певного лінгвістичного виразу, який відрізняється від іншого, що вживається для попередньої референціації” [20, с. 490]. С. Атон вважає, що перифрази можуть розглядатися як полілексичні синоніми [25, с. 127]. І. Мельчук ототожнює перифразу із синонімією висловлень [26, с. 41]. Утім, окремі лінгвісти заперечують зв'язок між перифразою і синонімією: “у випадку з перифразою йдеться, якщо не про синонімію, принаймні про еквівалентність між некодифікованими одиницями з цілями та стратегіями висловлювання” [23, с. 365]. За визначенням Ю.С. Степанова, перифрази – це різні речення, що описують ту саму ситуацію, але розрізняються засобами представлення цієї ситуації, тобто смислом [13, с. 129].

На нашу думку, мовознавці неправомірно звужують поле функціонування перифрази, оскільки перифразуванню підлягають не тільки синонімічні лексичні та синтаксичні одиниці, а й конструкції, які В.Г. Гак та Є.Б. Розенбліт визначають як “суб'єктні розгорнуті дієслівні структури” [2, с. 17], у яких ім'я дії займає позицію не додатка, а підмета, наприклад: *Il travaille efficacement* → *Son travail est efficace*. Аналізовані висловлення не є синтаксичними синонімами, оскільки лексичні засоби, які використовуються у процесі трансформації ініціальної (стрижневої) конструкції, позначають різних референтів; отже, такі мовленнєві інновації відрізняються від денотативного ядра не тільки структурно, але й семантично і прагматично; тоді як при СС відбувається позначення того самого експліцитного (або імпліцитного) референта з фокалізацією різних складників комплексу референтів мовної синонімічної синтагми / пропозиції.

Отже, доцільно говорити про існування континууму, тобто про родо-видові відношення між синтаксичною синонімією і перифразою, оскільки остання є більш широким поняттям, що охоплює різні види актуалізованих мовленнєвих інновацій-результатів системних процесів трансформації.

При вивченні процесу перифразування треба враховувати ступінь семантичної сполучуваності (валентності) різних лексем на інтрасинтагматичному рівні. Б. Потьє зазначає, що “кожна лексема має певну кількість комбінаторних віртуальностей, які можна назвати її віртуемами, що визначають семантизм висловлення” [29, с. 124]. Здатність слова до синтаксичного та семантичного поширення на рівні синтагми та висловлення визначається його синтаксичною та семантичною валентностями, які утворюють діалектичну єдність, або синтактико-семантичні умови, необхідні для реалізації у мовленні актуального (ко(н)текстуального) значення певної лексеми. Синтаксична валентність становить двобічну конфігураційно-реляційну валентність слів, які створюють моделі синтагм / пропозиції. При мовленнєвій реалізації такої моделі реляційній (глибинній) структурі (узагальненому синтаксичному значенню) відповідає конфігураційна (поверхнева) структурна схема. Семантична валентність становить валентність певного лексичного класу відносно іншого лексичного класу, тобто “колективну валентність лексичних класів” [15, с. 8].

При СС складники синтагм та висловлень характеризуються вільною комбінаторикою та (рідше) обмеженою комбінаторикою у семантичному плані та усталеною синтаксичною комбінаторикою. Саме тому вчені вказують на існування “дерева синонімії” [27, с. 207], що будується з метою виявити синтаксичні та семантико-прагматичні взаємозв'язки позначувальних у межах синтагм та висловлень. Ідеться про певну кількість дериваційних дерев [19, с. 134], які асоціюються з тією чи іншою синтаксичною структурою й підлягають таким лінгвістичним принципам:

а) лексикалізація: будь-яке елементарне дерево має лист, котрий займає його головна (ядерна, ключова) лексема (“*tête lexicale*”, за термінологією А. Абейе [19, с. 136]) (субстантив, предикат у різних часах та способах, дієприкметниковий / дієприслівниковий звороти, прикметник, займенник, нумеральний компонент та прислівник);

б) існування певної моделі дериваційного дерева для кожної синтаксичної опції (зі структурно та / або функціонально схожою ядерною лексемою) (вербальні (інфінітивні, безособові, пасивні тощо), номінальні, ад'єктивні, адвербіальні тощо структури);

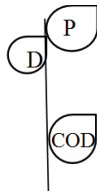
в) семантичний склад: стимулятори (препозитивні, сполучникові та деякі адвербіальні компоненти) тобто слова без семантичної автономії, що виконують транспредикативні функції, становлять залежні компоненти ключових або периферійних елементів, які керують цими лексемами;

г) спільна зустрічальність (ключова лексема – аргумент): дериваційні дерева, головна лексема яких є однією з наведених вище частин мови, мають окремі “вузли” (листя) для кожного з її реалізованих аргументів.

При побудові дериваційних дерев СС треба враховувати, по-перше, той факт, що не всі синтаксичні побудови зі схожими в структурному й семантичному планах складниками мають однакові моделі дериваційних дерев, оскільки біфуркація дерев залежить від кількості та компонування лексичних елементів, які входять до актуалізованої синтаксичної одиниці; і, по-друге, існування аграматизованих перифраз, які мають деревоподібну структуру, специфічну для кожного типу висловлення або окремого висловлення.

Наведемо приклади дериваційних дерев кількох синонімічних синтагм з різними головними лексемами:

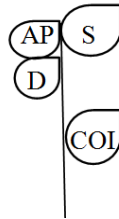
(4) *Après l'avoir embrassé, elle lui demanda si ses parents étaient à la maison.* (P. Loti)

де P – головний предикат, D – стимулятор, COD – прямий додаток.

Подане ППВ з синонімічною синтагмою містить ключову лексему у вигляді інфінітива минулого часу (*avoir embrassé*) з приядерним стимулятором-прийменником (*après*), периферійну позицію займає аргумент предиката – особистий займенник-прямий додаток (*le*) за принципом спільної зустрічальності.

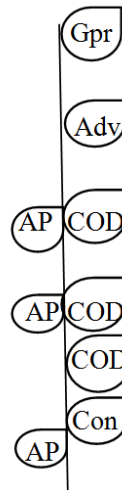
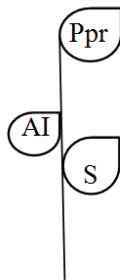
(5) *Dès son retour au camp, il se rendit chez Wattignies* (L. Gardel).

де S – ядерна лексема-субстантив, AP – присвійний прикметник, COI – непряий додаток.

В аналізованому МПВ з СС головною лексемою синонімічної синтагми є віддієслівний субстантив (*son retour*), який супроводжується приядерними лексемами у вигляді прийменникового стимулятора (*dès*) та присвійного прикметника (*son*). Окрему (самостійну) периферійну позицію на дериваційному дереві займає аргумент головного субстантива (непряий додаток *au camp*).

(6) *Toutes affaires cessantes, plantant là ses cartons, ses placards et sa décoration murale, elle enfile son blouson et saute dans sa voiture* (A. Duguël).

де Ppr – ключовий дієприкметник теперішнього часу, Gpr – ядерний дієприслівник теперішнього часу, AI – неозначений прикметник, Adv – прислівник, Con – сполучник.

Наведений приклад містить дві синонімічні синтагми, які перебувають у контактній позиції. Головною лексемою ініціальної синтагми є дієприкметниковий компонент (*cessantes*); ад’єктивний (*toutes*) та номінальний (*affaires*) елементи займають периферійну позицію на дериваційному дереві. Дерево другої синтагми більш розгалужене, оскільки ядерна лексема-дієприслівник (*plantant*) сполучається з багатьма аргументами за принципом спільної зустрічальності: з локативним прислівником (*là*), та з трьома прямими додатками-субстантивами (*cartons, placards, décoration murale*), які, у свою чергу, керують залежними несамостійними компонентами: присвійними прикметниками (*ses, sa*) та сполучником сурядності (*et*).

Отже, виконане дослідження синтаксичної синонімії як одного з видів перифразування на осі оперативного часу кінетизму думки у дихотомії мова/мовлення дає підстави зробити висновок, що, з одного боку, між складниками термінальних ланцюжків синонімічних синтагм

та пропозицій устанавлюються вертикальні (ієрархічні) та горизонтальні структурні і семантико-синтаксичні взаємозв'язки; з іншого боку, термінальні ланцюжки вступають у вертикальні і горизонтальні структурні та семантико-прагматичні взаємовідношення у певному функціонально-семантичному просторі (полі) породження та функціонування синтаксичної синонімії.

Перспективою цього дослідження є аналіз інтерфрастичних віртуальних синонімічних політрансформацій та структурних моделей мовленнєвих інновацій-трансформів з різними ко(н)текстуальними семантичними значеннями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апресян Ю.Д. Идеи и методы современной структурной лингвистики (краткий очерк) / Юрий Дереникович Апресян. – М. : Просвещение, 1966. – 301 с.
2. Гак В.Г. Очерки по сопоставительному изучению французского и русского языков / В.Г. Гак, Е.Б. Розенблит. – М. : Высшая школа, 1965. – 378 с.
3. Долинина И.Б. Синтаксически значимые категории английского глагола / Инга Борисовна Долинина. – Л. : Наука, 1989. – 216 с.
4. Каткова Н.В. Синонимия и обратимость сложных предложений в современном русском языке: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.01 “Русский язык” // Н.В. Каткова. – Таганрог, 2004. – 20 с.
5. Кубик М. Лекции по синтаксису русского языка / Мирослав Кубик. – Praga : Universita Karlova, 1971. – 198 с.
6. Лагунова Л.В. Обучение перифразированию как средство развития коммуникативной компетенции учащихся: дисс. ... канд. филол. наук: спец. 13.00.02 “Теория и методика обучения и воспитания (русский язык)” / Людмила Викторовна Лагунова. – Рязань, 2016. – 259 с.
7. Лайонз Д. Введение в теоретическую лингвистику / Джон Лайонз. – Перевод с английского языка под редакцией и с предисловием В.А. Звегинцева. – М. : Прогресс, 1978. – 544 с.
8. Леденёв Ю.И. Когнитивный аспект ярусной природы синтаксических отношений / Юрий Иванович Леденёв // Язык. Текст. Дискурс. Межвузовский научный альманах. – Ставрополь : Изд. ПГЛУ, 2005. – Вып. 3. – 350 с.
9. Ломтев Т.П. Предложение и его грамматические категории / Тимофей Петрович Ломтев. – М. : Изд-во Московского гос. ун-та, 1972. – 198 с.
10. Пешковский А.М. Русский синтаксис в научном освещении / Александр Матвеевич Пешковский. – М. : Языки славянской культуры, 2001. – 544 с.
11. Ревзин И.И. Современная структурная лингвистика. Проблемы и методы / Исаак Иосифович Ревзин. – М. : Наука, 1977. – 264 с.
12. Рихтер Г.И. Синтаксическая синонимика в современном русском литературном языке (стилистические наблюдения) / Г.И. Рихтер // Русский язык в школе. – М. : 1937. – № 3. – С. 15–27.
13. Степанов Ю.С. Индоевропейское предложение / Юрий Сергеевич Степанов. – М. : Наука, 1989. – 248 с.
14. Фигуровская Г.Д. Системные связи сложных предложений в современном русском языке (на материале модусно-пропозициональных предложений) / Галина Дмитриевна Фигуровская. – М. : Прометей, 1996. – 204 с.
15. Филичева Н.И. Синтаксические поля. Пособие по грамматике немецкого языка для ин-тов и фак. иностр. яз. Учебн. пособие. / Нинель Ильинична Филичева. – М. : Высшая школа, 1977. – 216 с.
16. Фурс Л.А. Конструктивность предложения в когнитивно-функциональном аспекте (на материале английского простого предложения) / Л.А. Фурс // Вестник ВГУ. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация. – Воронеж, ВГУ, 2009. – № 1. – С. 59–62.

17. Харрис З.С. Совместная встречаемость и трансформация в языковой структуре / З.С. Харрис // Новое в лингвистике. – М. : ИЛ, 1962. – Вып. 2. – С. 528–636.
18. Хомский Н. Синтаксические структуры / Н. Хомский. – В кн. : Новое в лингвистике. – М. : ИЛ, 1962. – Вып. 2. – С. 412–527.
19. Abeillé A. Verbes “à montée” et auxiliaires dans une grammaire d’arbres adjoints / À. Abeillé. – Linx. Modèles linguistiques : convergences, divergences. – P. : Revue des linguistes de l’Université Paris Ouest Nanterre la Défense, 1998. – n°39. – P. 119–158.
20. Charaudeau P. Dictionnaire d’analyse du discours / P. Charaudeau, D. Maingueneau. – P. : Editions du Seuil, 2002. – 670 p.
21. Fuchs C. Paraphrase et théorie du langage / Catherine Fuchs. – P. : 1980. – P. 129–134.
22. Fuch C. Paraphrase et énonciation / C.Fuch. – P. : Ophrys, 1994. – 186 p.
23. Gardes Tamine J. La périphrase est-elle un cas de synonymie? / J. Gardes Tamine // Synonymie. F. Berlan et G. Berthomieu (éds), P. : Presses de la Sorbonne nouvelle, 2012. – P. 353–366.
24. Guillaume G. Temps et Verbe / Gustave Guillaume. – P. : Champion, 1965. – 134 p.
25. Haton S. Analyse et modélisation de la polysémie verbale dans une perspective multilingue: le dictionnaire bilingue vu dans un miroir / Sébastien Haton. – Nancy : Université Nancy 2, 2006. – 316 p.
26. Mel’èuk I.A. Paraphrase et lexique : la théorie Sens-Texte et le Dictionnaire explicatif et combinatoire / I.A. Mel’èuk. – In I.A. Mel’èuk, N. Arbatchewsky-Jumarie, L. Iordanskaja & S. Mantha (Eds.), 1992. – P. 9–58.
27. Peytard J. Linguistique et enseignement du français / J. Peytard, E. Genouvrier. – P. : Librairie Larousse, 1970. – 286 p.
28. Polguère A. Lexicologie et sémantique lexicale / Alain Polguère. – Montréal : Les Presses de l’Université de Montréal, 2008. – 260 ð.
29. Pottier B. Vers une sémantique moderne / Bernard Pottier. – Travaux de linguistique et de littérature. – Strasbourg: Centre de philologie et littératures romanes, 1964. – Vol. 1. – n°2. – P. 107–137.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Beigbeder F. L’amour dure trois ans / Frederic Beigbeder. – P. : Grasset, 1997. – 195 p.
2. Duguël A. Le chien qui rit / Anne Duguël. – P. : Editions Deno, l, 1995. – 190 p.
3. Gardel L. Fort Saganne / Louis Gardel. – P. : Editions du Seuil, 1980. – 318 p.
4. Léourier Ch. La loi du monde / Christian Léourier. – P. : Editions J’ai lu, 1990. – 222 p.
5. Loti P. Pêcheur d’Islande / ðierre Loti. – P. : Calmanne Lévy, 1986. – 341 p.
6. Werber B. Troisième humanité / Bernard Werber. – P. : Albin Michel, 2014. – 696 p.

Дата надходження до редакції 28.03.2017